

Konkurences padome

Brīvības iela 55, Rīga, LV-1010, tālr. 67282865, fakss 67242141, e-pasts pasts@kp.gov.lv, www.kp.gov.lv

Rīgā

15.08.2023. Nr. 1.7-2/976

Uz 02.08.2023 Nr. b/n

**SIA "Grant Thornton Baltic"
Veselības ministrijai**

Par valsts līdzdalību VSIA "Slimnīca "Ģintermuiža"”

Konkurences padomē (turpmāk – KP) saņemts SIA "Grant Thornton Baltic" iesniegums, kurā lūgts sniegt KP atzinumu par izvērtējumu par valsts līdzdalības VSIA "Slimnīca "Ģintermuiža"” (turpmāk – Kapitālsabiedrība) saglabāšanu (turpmāk – Izvērtējums).

Priekšnoteikumi publiskas personas līdzdalībai kapitālsabiedrībā ir noteikti Valsts pārvaldes iekārtas likuma (turpmāk – VPIL) 88. panta pirmajā daļā, proti, tiek novērsta tirgus nepilnība, radītas preces vai pakalpojumi vai pārvaldīti īpašumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai. Savukārt, lai pamatotu, ka citādā veidā nav iespējams efektīvi sasniegt minētā panta pirmajā daļā noteiktos mērķus, publiskai personai ir nepieciešams veikt paredzētās rīcības juridisko un ekonomisko izvērtējumu, t.sk. ietekmes uz konkurenci izvērtējumu un iespējamo konkurences neitralitātes risku izvērtējumu, kā arī konsultēties ar kompetentajām institūcijām konkurences aizsardzības jomā un komersantus pārstāvošajām biedrībām vai nodibinājumiem.

Nemot vērā, ka ir veikts VPIL 88. panta otrajā daļā paredzētais rīcības juridiskais un ekonomiskais izvērtējums, kā arī Veselības aprūpes darba devēju asociācija (turpmāk – VADDA) un Latvijas darba devēju konfederācija (turpmāk – LDDK) ir sniegušas viedokļus, KP sniegs atzinumu par valsts līdzdalības saglabāšanu Kapitālsabiedrībā.

Kapitālsabiedrība ir specializēta ārstniecības iestāde, kas nodrošina ambulatoro un stacionāro veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanu psihiatrijā un narkoloģijā, kā arī īsteno vairākas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu programmas iedzīvotājiem ar garīga rakstura traucējumiem un atkarības problēmām. Sabiedrības pamatpakalpojumi atbilst Sabiedrības veselības pamatnostādņēs 2022. – 2027. gadam vienai no septiņām definētajām veselības aprūpes nozares prioritātēm, kā arī Kapitālsabiedrībai ir atvēlēta nozīmīga loma noteikto rīcības apakšvirzienu realizācijā. Pamata tirgus pieprasījumu pēc Kapitālsabiedrības pakalpojumiem veido Kurzemes un Zemgales iedzīvotāji.

Saskaņā ar Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra datiem 100 % Kapitālsabiedrības kapitāldaļu pieder Veselības ministrijai (turpmāk – VM)¹. Kapitālsabiedrībai nav līdzdalības citās kapitālsabiedrībās.

¹ <https://info.ur.gov.lv/?#/legal-entity/40003407396>

Stacionārie un ambulatorie veselības aprūpes pakalpojumi

Izvērtējumā norādīts, ka Kapitālsabiedrība nodrošina pilna spektra veselības aprūpes pakalpojumus psihiatrijā un narkoloģijā. Kapitālsabiedrība sniedz sekojošus stacionāros veselības aprūpes pakalpojumus: 1) psihiatriskā palīdzība pieaugušajiem un bērniem; 2) narkoloģija; 3) obligātā narkoloģiskā palīdzība bērniem pēc bāriņtiesas lēmuma; 4) narkomānu rehabilitācija stacionārā pieaugušajiem un bērniem; 5) Minesotas programma stacionārā. Kapitālsabiedrība ir noslēgusi līgumu Nr. 1-2005-2019 par stacionārās veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanu un apmaksu līdz 31.12.2024.; maksātājs ir Nacionālās veselības dienests (turpmāk – NVD).

Izvērtējumā skaidrots, ka stacionāros pakalpojumus attiecīgajā veselības aprūpes jomā sniedz tikai valsts kapitālsabiedrības. Savukārt dienas stacionāra pakalpojumu sniegšanas tirgus ir ļoti ierobežots; darbojas tikai viens privātais komersants, proti, SIA “Klīnika Dzintari”. Kā šķēršļi privāto komersantu ienākšanai un darbībai tirgū Izvērtējumā ir identificēti, t.sk. nepieciešamība pēc multidisciplināra veselības aprūpes personāla, daļa pacientu nav maksāspējīgi vai arī nav brīvprātīgā ārstēšana, jaunpienācējiem tirgū nav brīva piekļuve valsts kvotām. Piešķirtās pakalpojumu kvotas ir nepietiekamas visam gadam. Papildus kvotas (ja tādas tiek izveidotas) primāri tiek sadalītas starp esošajiem komersantiem, un tikai gadījumā, ja tie atsakās no piedāvātajām kvotām, tiek veikta to sadalīšana starp pārējiem interesentiem. Kā arī noteiktie tarifi nesedz faktisku pakalpojuma pašizmaksu un/vai nenodrošina peļņu.

Kapitālsabiedrība sniedz sekojošus ambulatoros veselības aprūpes pakalpojumus: 1) neiroelektrofizioloģiskie funkcionālie izmeklējumi; 2) psihiatrijas slimnieku ārstēšana psihiatriskā profila dienas stacionārā pieaugušajiem un bērniem; 3) Metadona aizvietojošās terapijas kabineta pakalpojumi; 4) psihologa (Metadona aizvietojošās programmas ietvaros) pakalpojumi; 5) speciālistu pakalpojumi psihiatrijā un narkoloģijā; 6) tiesu psihiatriskā un psiholoģiskā ekspertīze. Kapitālsabiedrība ir noslēgusi līgumu Nr. NVD-1/65-2022 par sekundārās ambulatorās veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanu un apmaksu līdz 31.12.2024.; maksātājs ir NVD.

Kapitālsabiedrība galvenokārt gūst ienākumus valsts pasūtījuma līguma ar NVD ietvaros (98 % no kopējiem veselības aprūpes ieņēmumiem). Lielāko daļu no valsts apmaksātajiem pakalpojumiem (aptuveni 90 %) veido stacionārie pakalpojumi. Norādīts, ka lielākā daļa no Kapitālsabiedrības nodrošinātajiem pamatpakalpojumiem veselības aprūpes jomā ir nerentabli. Ieņēmumi no maksas pakalpojumiem ir nebūtiski. Tos galvenokārt veido ieņēmumi no narkoloģijas pakalpojumiem.

Izvērtējumā tāpat norādīts, ka ambulatoro pakalpojumu jomā pastāv pietiekoši plašs tirgus piedāvājums, kur visi komersanti darbojas uz vienādiem principiem (vienoti valsts finansējuma tarifi, un tirgus noteiktās maksas pakalpojumu cenas). Vienlaikus norādīts, ka Psihiskās veselības aprūpes organizēšanas uzlabošanas plāna 2023. – 2025. gadam (turpmāk – Plāns)² mērķis ir nodrošināt iedzīvotājiem uz pierādījumiem balstītu, kvalitatīvu un viņu vajadzībām atbilstošu psihiskās veselības aprūpes pieejamību, īstenojot uz sabiedrībā balstītu pakalpojumu attīstību, veicinot psihisko saslimšanu agrīnu diagnostiku, nodrošinot savlaicīgu un pēctecīgu ārstēšanu un kvalitatīvu medicīnisko rehabilitāciju. Plāns ir veidots, koncentrējoties uz ambulatorās aprūpes un sabiedrībā balstītu pakalpojumu stiprināšanu un izveidi, kā arī metodiskās vadības ieviešanu valsts sniegtajiem pakalpojumiem, lai iedzīvotāji saņemtu līdzvērtīgus pakalpojumus, neatkarīgi no to sniegšanas vietas. VM plāno pakāpeniski samazināt stacionāro gultu skaitu psihiatriskā profila slimnīcās līdz 20 % apjomā līdz 2030.gadam.

Ievērojot minēto, Izvērtējumā secināts, ka Kapitālsabiedrības darbība stacionāro un ambulatoro veselības aprūpes pakalpojumu psihiatrijas un narkoloģijas jomā novērš tirgus

² Ministru kabineta 2022. gada 13. decembra rīkojums Nr. 939 "Par Psihiskās veselības aprūpes organizēšanas uzlabošanas plānu 2023.–2025. gadam". <https://likumi.lv/ta/id/338032>

nepilnību, kā arī nodrošina stratēģiski svarīgus pakalpojumus VPIL 88. panta pirmās daļas 1. un 2. punkta izpratnē.

Ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi

Izvērtējumā norādīts, ka Kapitālsabiedrība nodrošina sociālās aprūpes un rehabilitācijas pakalpojumus personām ar smagiem garīgā rakstura traucējumiem vai atkarību no psihoaktīvām vielām. Ir noslēgts Valsts pārvaldes deleģētā uzdevuma – ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniegšana pilngadīgām personām ar smagiem garīgā rakstura traucējumiem (personām ar 1. un 2. grupas invaliditāti) – veikšanas līgums. Deleģējuma devējs ir Labklājības ministrija.

Izvērtējumā skaidrots, ka sociālās aprūpes pakalpojums tiek sniegts ciešā saistībā ar veselības aprūpes pakalpojumiem psihiatrijas un narkoloģijas jomā, turklāt pakalpojumu saņēmēji bieži vien saņem abu veidu minētos pakalpojumus. Attiecīgi Kapitālsabiedrības sniegtie sociālās aprūpes un rehabilitācijas pakalpojumi ir vērtējami kopsakarā ar veselības aprūpes pakalpojumiem.

Kapitālsabiedrība galvenokārt nodrošina valsts apmaksātos pakalpojumus (no 97 % līdz 100 % Izvērtējuma periodā) un ieņēmumus veido Labklājības ministrijas finansējums un klientu pensijas. Norādīts, ka lielākā daļa no Kapitālsabiedrības nodrošinātajiem pamatpakalpojumiem sociālās aprūpes un rehabilitācijas jomā ir nerentabli. Zināmi nebūtiski ieņēmumi tiek gūti no alkohola atkarīgo personu sociālās rehabilitācijas.

Izvērtējumā tāpat norādīts, ka, izņemot Kapitālsabiedrību, konkrētos pakalpojumus attiecīgajām sabiedrības grupām sniedz tikai valsts slimnīcas un valsts sociālās aprūpes centri. Privātie komersanti līdz šim nav bijuši ieinteresēti sniegt sociālās aprūpes un rehabilitācijas pakalpojumus minētajām personu grupām. Izvērtējumā ir minēti vairāki apstākļi, kas ierobežo privāto komersantu ienākšanu un darbību tirgū, t.sk. nepieciešamība pēc profesionālas komandas, pieeja pie atbilstošā profila veselības aprūpes resursa, daļa pacientu nav maksāspējīgi, vai arī nav brīvprātīgā ārstēšana, jaunpienācējiem tirgū nav brīva piekļuve valsts kvotām, kā arī noteiktie tarifi nesedz faktisku pakalpojuma pašizmaksu un/vai nenodrošina peļņu.

Līdz ar to secināts, ka Kapitālsabiedrības darbība attiecīgo pakalpojumu sniegšanā novērš tirgus nepilnību un nodrošina stratēģiski svarīgu pakalpojumu VPIL 88. panta pirmās daļas 1. un 2. punkta tvērumā.

Papildpakalpojumi

Izvērtējumā norādīts, ka Kapitālsabiedrība sniedz virkni papildpakalpojumu; daļa no tiem ir ar Kapitālsabiedrības sniegtajiem veselības aprūpes pakalpojumiem tieši saistīti papildpakalpojumi.

Kapitālsabiedrība nodrošina rezidentu apmācības mācību programmās “Psihiatrija”, “Tiesu psihiatrijas eksperts”, “Bērnu psihiatrija” un “Narkoloģija”. Gadā tiek nodrošinātas apmācības 15-16 rezidentiem, par ko ir slēgti līgumi ar Rīgas Stradiņa universitāti un Latvijas Universitāti. Tāpat Kapitālsabiedrība sniedz ārstu komisijas atzinumus aizgādniecības nodibināšanas un nākotnes pilnvarojuma gadījumā. Izvērtējumā skaidrots, ka attiecīgie pakalpojumi ir neatņemama veselības aprūpes psihiatrijas un narkoloģijas jomā pakalpojuma sastāvdaļa, attiecīgi tos spēj nodrošināt tikai konkrētā profila ārstniecības iestādes (kas galvenokārt ir valsts slimnīcas).

Līdz ar to Izvērtējumā secināts, ka rezidentu apmācība un ārstu komisijas atzinumu izsniegšana ir cieši saistīti ar veselības aprūpes pakalpojuma sniegšanu psihiatrijas un narkoloģijas jomā. Nav konstatēta negatīva ietekme uz konkurenci, turklāt tiek nodrošināta stratēģiski svarīga pakalpojuma nepārtraukta sniegšana.

Kapitālsabiedrība arīrdzian sniedz transportlīdzekļu vadītāju un ieroču lietotāju veselības pārbažu komisijas pakalpojumu. Izvērtējumā ietverta norāde uz to, ka ieņēmumi no konkrētā

pakalpojuma (un iepriekš minētā ārstu komisijas atzinuma pakalpojuma) ir absolūti nebūtiski un tas ir uzskatāms par veselības aprūpes pakalpojuma sastāvdaļu. Attiecībā uz šo pakalpojumu Izvērtējumā norādīts, ka tas ir nespecializēts medicīnas pakalpojums, kuram tirgū pastāv plašs piedāvājums, attiecīgi ir nepieciešams izvērtēt šī pakalpojuma sniegšanas turpināšanu.

Izvērtējumā norādīts, ka Kapitālsabiedrībai saskaņā ar 01.11.2019 Nekustamā īpašuma pārvaldīšanu līgumu Nr. 01- 31.2/4 ir nodots apsaimniekošanā slimnīcas “Ģintermuiža” ēku un būvju komplekss kopā ar tam piegulošo zemi noteiktu valsts funkciju īstenošanai. Kapitālsabiedrība iznomā daļu no telpām (apkurināmas un neapkurināmas garāžas, noliktavas u.c. telpas), kas nav nepieciešamas Kapitālsabiedrībai saimnieciskās darbības veikšanai. Kā daļa no darbinieku piesaistīšanas programmas, Kapitālsabiedrība izīrē trīs dzīvokļus nekustamā īpašuma kompleksā Kapitālsabiedrības darbiniekiem. Šis pakalpojums ir vērtējams kopsakarā ar veselības aprūpes pakalpojuma sniegšanu. Kapitālsabiedrība iekasē dzīvokļa īres maksu, kā arī maksājumus par komunālajiem pakalpojumiem pēc skaitītājiem, kurus attiecīgi tālāk bez uzcenojuma pārskaita komunālo pakalpojumu sniedzējiem. Izvērtējumā secināts, ka Kapitālsabiedrības iznomāto un izīrēto telpu un zemes platība irniecīga un neietekmē attiecīgo tirgu un konkurenci.

Kapitālsabiedrība nodrošina ēdināšanu stacionāra pacientiem un sociālās aprūpes pakalpojumu saņēmējiem, kā arī pēc pieprasījuma – pavadošajām personām kas atrodas pie bērna diennakts stacionārā (ieņēmumi līdz 200 EUR gadā) un pārējiem (ieņēmumi līdz 100 EUR gadā). Kapitālsabiedrība papildus nodrošina ēdināšanu darbiniekiem, kas ir uzskatāma par vienu no darbinieku piesaistīšanas un motivēšanas paņēmieniem. Ēdināšanas pakalpojumu sniegšana nav Kapitālsabiedrības komercpakalpojums.

Tāpat Kapitālsabiedrība nodrošina specializēta transporta pakalpojumus ilgstošās sociālās aprūpes pakalpojuma klientu pārvadāšanai pēc viņu pieprasījuma, dokumentu kopēšanu, izziņu izsniegšanu. Izvērtējumā skaidrots, ka konkrētie papildpakalpojumi (ēdināšana, transporta pakalpojumi, dokumentu kopēšana u.c.) ir pamatpakalpojumu papildinājums, ļaujot uzlabot klientu servisu un tādējādi piesaistīt klientus, kā arī nodrošina papildus labumus vai servisu darbiniekiem, atvieglojot darbinieku piesaistīšanu. Konkrēto papildpakalpojumu sniegšanai tiek izmantota pamatpakalpojumiem nepieciešamā infrastruktūra, resursi un personāls, neprasot papildus ieguldījumus, kā arī tiek nodrošināta efektīvāka Kapitālsabiedrības infrastruktūras un resursu izmantošana, gūstot nenozīmīgus papildus ieņēmumus, kas ir īpaši būtiski, ņemot vērā pamatpakalpojumu sniegšanai nepietiekamo valsts finansējumu. Papildpakalpojumi tiek sniegti nenozīmīgā (daudzi – pat niecīgā) apmērā, neietekmējot attiecīgo tirgu un konkurenci tajā. Vienlaikus Izvērtējumā norādīts, ka nepieciešams izvērtēt konkrēto papildpakalpojumu sniegšanas izmaksas un iespējamā ārpalpojuma izmaksas, un izvērtēt katra papildpakalpojuma saglabāšanas nepieciešamību un finansiālo efektivitāti, salīdzinot ar ārpalpojuma izmantošanu. Ja tas ir finansiāli un stratēģiski pamatots, atteikties no atsevišķu papildpakalpojumu sniegšanas (nodot to ārpalpojuma).

Viedokli par VM līdzdalību Kapitālsabiedrībā ir sniegušas VADDA un LDDK. VADDA norādījusi, ņemot vērā Kapitālsabiedrības sniegto pakalpojumu specifiku, tās darbības vietu, izveidoto infrastruktūru un pacientu profilu, VADDA ieskatā, valsts līdzdalība būtu saglabājama. Vienlaikus VADDA ir aicinājusi izvērtēt, vai atsevišķus pakalpojumus, piemēram, ēdināšanu, nebūtu iespējams nodot ārpalpojuma privātajiem komersantiem.

LDDK norādījusi, ka psihiatriskās un narkoloģiskās ārstēšanas jomā Latvijā darbojas gan publiskie, gan privātie komersanti, taču pakalpojumu sniedzēju skaits ir nepietiekams, bet pakalpojumu pieejamība – ierobežota. Privātajiem pakalpojumu sniedzējiem raksturīga sniegto pakalpojumu sadrumstalotība. Vienlaikus LDDK norādījusi, ka veselības aprūpes jomā ir īpaši svarīgi, ka publisku personu kapitālsabiedrībām netiek radītas priekšrocības salīdzinājumā ar privātajiem komersantiem. Ja tiek piešķirts papildus finansējums par pakalpojumiem, kurus sniedz gan publiskā, gan privātā sektora pakalpojumu sniedzēji, tad finansējums ir jāsadala

ievērojot paritāti atbilstīgi sniegto pakalpojumu apjomam. LDDK vērtējumā Kapitālsabiedrība sniedz valsts attīstībai stratēģiski svarīgus pakalpojumus, attiecīgi, valsts līdzdalība Kapitālsabiedrībā būtu saglabājama.

Ņemot vērā Kapitālsabiedrībai noteikto stratēģisko mērķi un tās darbības nozīmīgumu un nepieciešamību gan Kurzemes un Zemgales reģionā, gan valstī kopumā, nodrošinot kompleksu veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanu psihiatrijā un narkoloģijā, KP vērtējumā Kapitālsabiedrības darbība konkrētajās veselības aprūpes jomās ir atbalstāma, būtiska un atbilst VPIL 88. panta pirmās daļas 1. un 2. punkta priekšnosacījumiem.

Ņemot vērā vispārējās tendences veselības aprūpe, t.sk. psihiatrijā, liekot uzsvāru uz ambulatoro aprūpi un tādējādi samazinot sabiedrības pieprasījumu pēc stacionārajiem pakalpojumiem, KP ieskatā, Kapitālsabiedrības sniegtie ambulatorie pakalpojumi veselības aprūpē, kas vērtēti kopsakarā ar stacionārajiem pakalpojumiem (kā pakalpojumu kopums), atbilst VPIL 88. panta pirmās daļas 1. un 2. punkta priekšnosacījumiem.

Tāpat KP piekrīt Izvērtējumā izdarītajam secinājumam, ka arī Kapitālsabiedrības sniegtie ilgstošās sociālās aprūpes un rehabilitācijas pakalpojumi ir vērtējami kā atbilstoši VPIL 88. panta pirmās daļas 1. un 2. punkta priekšnosacījumiem.

Kapitālsabiedrības sniegtie papildpakalpojumi, kas ir tieši saistīti ar veselības aprūpes pakalpojumiem, proti, rezidentu apmācība un ārstu komisija, un kurus var sniegt tikai atbilstošā profila ārstniecības iestādes, KP vērtējumā atbilst VPIL 88. panta pirmās daļas 1. un 2. punkta priekšnosacījumiem.

KP neiebilst pret Kapitālsabiedrības iniciatīvu iznomāt un izīrēt Kapitālsabiedrībai nodotās telpas, kas nav nepieciešamas pamatpakalpojumu nodrošināšanai, tādējādi racionāli un lietderīgi izmantojot Kapitālsabiedrības pamatdarbības veikšanai neizmantotās telpas.

Pārējie Kapitālsabiedrības sniegtie papildpakalpojumi (transportlīdzekļu vadītāju un ieroču lietotāju veselības pārbaūžu komisija, ēdināšana, transporta pakalpojumi, dokumentu kopēšana, izziņu izsniegšanu) ir vērtēti, izmantojot KP noteiktos kritērijus un ir secināts, ka tie netieši atbilst VPIL 88. panta pirmās daļas 1. un 2. punktam, jo tie atbalsta pamatpakalpojumu nodrošināšanu.

KP norāda, ka sniedzot pakalpojumus brīvajā tirgū, ir būtiski pakalpojumu cenas noteikt balstoties uz ekonomiski pamatotām izmaksām, lai novērstu potenciālu neatbilstības Konkurences likuma 14.¹ pantam risku. Vienlaikus KP piekrīt Izvērtējumā ietvertajam secinājumam, ka VM un Kapitālsabiedrībai būtu jāizvērtē papildpakalpojumu saglabāšanas nepieciešamību un finansiālo efektivitāti, t.sk., vērtējot iespēju piesaistīt privātā sektora komersantus konkrētu papildpakalpojumu nodrošināšanai, nododot tos ārpakalpojumā vai arī atsakoties no konkrētu pakalpojumu sniegšanas, kas tiek sniegti brīvajā tirgū.

Noslēgumā KP aicina VM un Kapitālsabiedrību regulāri veikt konkurences neitralitātes risku novērtējumu³, konsultējoties ar komersantus pārstāvošām biedrībām vai nodibinājumiem (t.sk. pašiem komersantiem), tādējādi novērtējumā gūstot vispilnīgāko un visaptverošāko informāciju. KP norāda, ka minētais konkurences neitralitātes pārkāpumu risku novērtējums ir atzīstams par būtisku ekonomiskā izvērtējuma sastāvdaļu, ar kura palīdzību publiskai personai ir iespējams ne tikai identificēt iespējamus konkurences neitralitātes pārkāpumu riskus, bet arī tos novērst.

Priekšsēdētājs

J. Gaiķis

Šīna 68206991
Ruta.Sina@kp.gov.lv

³ Sīkāka informācija pieejama Konkurences neitralitātes izvērtēšanas vadlīnijās. Pieejamas: https://ej.uz/konkurences_neitralitate

Rīgā, 28.07.2023., Nr.2-9e/148
Uz 03.07.2023., Nr. GT2023-21n

Viedoklis par publiskas personas līdzdalības saglabāšanu VSIA "Slimnīca "Ģintermuiža""

Latvijas Darba devēju konfederācija (turpmāk arī LDDK) ir saņēmusi SIA "Grant Thornton Baltic" lūgumu sniegt konsultāciju par tās biedru vai citu uzņēmēju iespējām un vēlmēm nodrošināt sabiedrības VSIA "Slimnīca "Ģintermuiža"" (turpmāk tekstā – arī Sabiedrība), kuras 100% kapitāla daļu turētājs ir Veselības ministrija, sniegtos pakalpojumus. Viedoklis ir nepieciešams, lai veiktu juridisko, ekonomisko un ietekmes uz konkurenci izvērtējumu, izlemjot jautājumu par valsts līdzdalības saglabāšanu Sabiedrībā.

Par atbilstību Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88.panta pirmās daļas nosacījumiem

Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88.panta pirmā daļa noteic, ka Publiska persona, kas dibinājusi kapitālsabiedrību vai ieguvusi līdzdalību esošā kapitālsabiedrībā, pārvērtē līdzdalību tajā saskaņā ar šo pantu un Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likumu.

Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 7.panta pirmā daļa noteic, ka Publiskai personai ir pienākums ne retāk kā reizi piecos gados pārvērtēt katru tās tiešo līdzdalību kapitālsabiedrībā un atbilstību šā likuma 4.panta nosacījumiem.

Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 4.panta pirmā daļa noteic, ka Publiska persona drīkst iegūt un saglabāt līdzdalību kapitālsabiedrībā atbilstoši Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88. pantam.

Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 4.panta otrā daļa noteic, ka Publiskas personas kapitālsabiedrībai un publiski privātajai kapitālsabiedrībai var būt līdzdalība citā kapitālsabiedrībā, ja ir spēkā viens no šādiem nosacījumiem:

- 1) kapitālsabiedrības darbība atbilst publiskas personas līdzdalības nosacījumiem, kas paredzēti Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88.panta pirmajā daļā;
- 2) līdzdalība tieši nodrošina publiskas personas kapitālsabiedrības vai publiski privātās kapitālsabiedrības vispārējo stratēģisko mērķu un vidēja termiņa darbības stratēģijā noteikto mērķu sasniegšanu.

Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88.panta pirmā daļa noteic, ka publiska persona savu funkciju efektīvai izpildei var dibināt kapitālsabiedrību vai iegūt līdzdalību esošā kapitālsabiedrībā, ja īstenojas viens no šādiem nosacījumiem:

- 1) tiek novērsta tirgus nepilnība — situācija, kad tirgus nav spējīgs nodrošināt sabiedrības interešu īstenošanu attiecīgajā jomā;
- 2) publiskas personas kapitālsabiedrības vai publisku personu kontrolētas kapitālsabiedrības darbības rezultātā tiek radītas preces vai pakalpojumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai;
- 3) tiek pārvaldīti tādi īpašumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai.

"Sabiedrība" sniedz šādus pakalpojumus:

- Ambulatorā psihiatriskā un narkoloģiskā palīdzība;
- Stacionārā psihiatriskā un narkoloģiskā palīdzība;
- Citi pakalpojumi (saskaņā ar maksas cenrādi)¹.

Latvijā psihiatriskās un narkoloģiskās palīdzības jomā pakalpojumus sniedz gan publiskā, gan privātā sektora pakalpojumu sniedzēji. Nepietiekama valsts finansējuma un mājsaimniecību maksātspējas ierobežojumu dēļ pakalpojumu sniedzēju skaits ir nepietiekams un pakalpojumu pieejamība ir ierobežota. Turklāt, privātā sektora pakalpojumu sniedzējiem ir raksturīgs fragmentēts piedāvājums. Ņemot vērā, ka stacionārā psihiatriskā un narkoloģiskā palīdzība ir valsts attīstībai stratēģiski svarīgi pakalpojumi, publiskas personas līdzdalība Sabiedrībā ir pamatota.

Par ietekmi uz konkurenci

Publiskas personas līdzdalība nepiesātinātā tirgū pati par sevi nerada būtiskus konkurences ierobežojumus pie nosacījuma, ka precīzi tiek ievēroti Konkurences likuma nosacījumi, tai skaitā uz valsts pārvaldi īpaši attiecināmie noteikumi:

1. Konkurences likums attiecas uz tirgus dalībniekiem, jebkuru reģistrētu vai neregistrētu tirgus dalībnieku apvienību un tiešās pārvaldes un pastarpinātās pārvaldes iestādēm, kā arī uz kapitālsabiedrībām, kurās publiskai personai ir izšķiroša ietekme.
2. Konkurences likuma trešā panta otrā daļa noteic tiešās pārvaldes iestādēm pienākumu savā darbībā nodrošināt brīvu un godīgu konkurenci.
3. Konkurences likuma 14.¹ panta pirmā daļa noteic, ka tiešās pārvaldes iestādēm ir aizliegts ar savu darbību kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci, kas var izpausties arī kā:

- 1) tirgus dalībnieku diskriminācija, radot atšķirīgus konkurences apstākļus;
- 2) priekšrocību radīšana kapitālsabiedrībai, kurā publiskai personai ir tieša vai netieša līdzdalība.

Gan no esošā tirgus, gan no tirgus izaugsmes skatpunkta, veselības aprūpes jomā ir īpaši svarīgi, lai netiktu pieļauta jebkāda priekšrocību radīšana kapitālsabiedrībām, kurās publiskai personai ir tieša vai netieša līdzdalība valsts finansēto veselības aprūpes pakalpojumu apmaksā. Visiem maksājumiem ir jābūt ietvertiem uz Veselības aprūpes pakalpojumu finansēšanas likuma 8.panta otrās daļas un 10.panta trešās daļas pamata izdoto Ministru kabineta 2018. gada 28. augusta noteikumu Nr. 555 "Veselības aprūpes

¹ Pieejams: http://site-113900.mozfiles.com/files/113900/Maksas_pakalpojumi_04_2023b.pdf

pakalpojumu organizēšanas un samaksas kārtība" noteiktajos tarifos. Ja kaut kādu ārpuskārtas apstākļu dēļ tiek sniegts papildus finansējums par pakalpojumiem, kurus gan publiskā, gan privātā sektora pakalpojumu sniedzēji, tad finansējums ir jāsadala ievērojot paritāti atbilstīgi sniegto pakalpojumu apjomam.

Nemot vērā augšminēto, LDDK nav iebildumu pret publiskas personas līdzdalības saglabāšanu VSIA "Slimnīca "Ģintermuiža"" pie nosacījuma, ka pārvaldes iestādes stingri ievēros Konkurences likumā tiešās pārvaldes iestādēm noteiktos pienākumus savā darbībā nodrošināt brīvu un godīgu konkurenci un jo īpaši Konkurences likuma 14.¹ panta pirmajā daļā ietvertos nosacījumus.

Ģenerāldirektors

(*paraksts)

K.Gorkšs

*Dokuments parakstīts ar drošu elektronisko parakstu

Leiškains
29241312
peteris@loddk.lv

Rīgā

Datums skatāms laika zīmogā Nr. VADDA-2023/10

Par valsts līdzdalības saglabāšanu VSIA “Daugavpils psihoneiroloģiskā slimnīca”, VSIA “Slimnīca “Ģintermuiža””, VSIA “Strenču psihoneiroloģiskā slimnīca”.

Veselības aprūpes darba devēju asociācija (turpmāk-VADDA), lai sniegtu viedokli uz Jūsu pieprasījumu, ir iepazinusies ar publiski pieejamo informāciju par VSIA “Daugavpils psihoneiroloģiskā slimnīca”, VSIA “Slimnīca “Ģintermuiža””, VSIA “Strenču psihoneiroloģiskā slimnīca”.

Kā jau Jūs vēstulēs norādāt minētās kapitālsabiedrības sniedz specifiskus pakalpojumus, iepazīstoties ar piedāvāto pakalpojumu saturu, kapitālsabiedrību atrašanās vietu un izveidoto infrastruktūru, pacientu profilu, VADDA uzskata, ka valsts līdzdalība minētajās kapitālsabiedrībās ir saglabājama.

Vienlaicīgi aicinām izvērtēt, vai atsevišķi pakalpojumi nav nododami ārpus pakalpojumā, piemēram, pacientu un darbinieku (arī pārējo) ēdināšana, veļas mazgāšana. Tāpat uzskatām, ka pirts uzturēšana (izīrēšana 121.00 eur dienā) VSIA “Strenču psihoneiroloģiskā slimnīca” nav saistīta ar pamatdarbību, jo diez vai to izmanto pacienti.

Biedrības “Veselības aprūpes darba devēju asociācija”

Izpilddirektore

Ināra Pētersone